

บทความวิจัย

เรื่อง การค้าเงิน – อาเซียน : เหตุผลของการค้าและประโยชน์ที่ได้รับ

โดย

นางสาว จินดารัตน์ พันธุ์ทิพย์ศักดิ์

รหัสนักศึกษา 05530638

เสนอ

อาจารย์สุภาภรณ์ อัสวไชยชาญ

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษารายวิชา 450 460 การศึกษาเอกเทศ

สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2556

ชื่อหัวข้อบทความวิจัย	การค้าจีน – อาเซียน : เหตุผลของการค้าและประโยชน์ที่ได้รับ
ชื่อ-นามสกุลนักศึกษา	จินดารัตน์ พันธุ์ทิพย์ศักดิ์ รหัสนักศึกษา 05530638
ชื่อ - นามสกุลอาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์สุภาภรณ์ อัสวไชยชาญ
สาขาวิชาเอก	เอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา	2556

บทคัดย่อ

การทำการค้าระหว่างประเทศเป็นสิ่งสำคัญอันดับต้นๆในการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของแต่ละประเทศ ก่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายและการแลกเปลี่ยนสินค้าชนิดต่างๆมากมายในแต่ละปีการค้าทั่วโลกมีมูลค่ามหาศาล ปัจจุบันประเทศจีนเป็นประเทศที่มีบทบาทในสังคมโลกมาก ด้านหนึ่งที่สำคัญคือการค้า นับตั้งแต่จีนเปิดประเทศเศรษฐกิจของจีนก็เติบโตอย่างก้าวกระโดด ซึ่งก็เป็นเพราะจีนกระโดดออกไปทำการค้ากับต่างประเทศ เช่นเดียวกับอาเซียนนับตั้งแต่ประกาศจะรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนอย่างสมบูรณ์ในปี 2558 อาเซียนก็ได้รับการจับตามองมากจากทั่วโลก ด้วยเพราะจะกลายเป็นตลาดขนาดใหญ่แห่งใหม่อีกแห่งหนึ่งของโลก ด้วยความที่เป็นที่น่าจับตามองของทั้งสองประเทศนี้และได้มีการทำการค้าระหว่างกันมาเป็นระยะหนึ่งแล้ว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจว่ามีเหตุจูงใจใดที่ทำให้ทั้งสองประเทศนี้ทำการค้าต่อกันและจากการติดต่อค้าขายกันนี้จะได้รับประโยชน์อะไรหรือในด้านใด โดยการนำข้อมูลมูลค่าการค้าระหว่างจีน – อาเซียน มาเปรียบเทียบหาอัตราการเจริญเติบโตและข้อมูลด้านชนิดสินค้าที่ทำการค้าขายกันเพื่อวิเคราะห์ถึงสาเหตุการค้า ซึ่งจากการศึกษาพบว่า สาเหตุหลักที่อาเซียนนำเข้าสินค้าจากจีนมาจากการที่ราคาสินค้าของจีนถูกกว่าสินค้าที่ผลิตในอาเซียนด้วยตัวเองรวมไปถึงประเทศอื่นๆ เช่น ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ไต้หวันฯ เนื่องจากมีต้นทุนการผลิตที่ถูกกว่า ส่วนสาเหตุหลักที่จีนนำเข้าสินค้าจากอาเซียนเนื่องมาจากจำนวนประชากรที่มีมากในประเทศจีน ทำให้ผลผลิตไม่เพียงพอต่อการบริโภค การ

พัฒนาประเทศเป็นประเทศอุตสาหกรรมและการที่จีนและอาเซียนมีทรัพยากรที่แตกต่างกัน และการค้าระหว่างจีนและอาเซียนต่างได้ประโยชน์ทั้งสองฝ่าย ทั้งด้านการผลิตภายในประเทศที่มีการขยายตัวการจ้างงานเพิ่มและสินค้ามีความหลากหลายมากขึ้น แก้ปัญหาการขาดแคลน รวมไปถึงการได้เรียนรู้เทคโนโลยีการผลิตและเทคนิคการบริหารจัดการจากกัน

คำสำคัญ : จีน , อาเซียน , การค้าจีน-อาเซียน

1. บทนำ

การค้า คือการซื้อขายแลกเปลี่ยนกัน เกิดขึ้นเมื่อไหร่และเกิดจากใครเป็นผู้ริเริ่มนั้นไม่อาจทราบได้ แต่การค้ามันเกิดขึ้นอยู่ในทุกที่และกับทุกคน ด้วยบทบาทที่ถ้าไม่ใช่ผู้ขายก็ต้องเป็นผู้ซื้อ ในทางใดทางหนึ่ง ปัจจุบันการค้ามีความสำคัญมาก จากในอดีตที่การทำอาชีพค้าขายไม่เป็นที่ยอมรับนัก มาวันนี้ในยุคทุนนิยมผู้คนต่างหันเข้าหาการค้าเพื่อหาความมั่งคั่งใส่ตน โดยมีคนที่ประสบความสำเร็จแล้วเป็นแรงบันดาลใจ ซึ่งผลที่ตามก็มีทั้งร่ำรวยและล้มเหลว อยู่ที่ว่าใครจะสามารถเดินไปถึงฝั่งฝันได้

การค้ามีตั้งแต่ระดับเล็กๆ เช่น ระหว่างบุคคลกับบุคคล ไปจนถึงระดับประเทศและระดับระหว่างประเทศ หรือที่เรียกกันว่า การค้าระหว่างประเทศ ถ้าใครหรือประเทศใดอยากให้การค้าขายเจริญเติบโตก็จำเป็นต้องขยายธุรกิจไปในระดับประเทศหรือระดับระหว่างประเทศ เพื่อขยายตลาดผู้บริโภคให้กว้างขึ้น การค้าสามารถทำได้หลายรูปแบบ ทั้งการแลกเปลี่ยนสินค้ากันโดยตรงและการแลกเปลี่ยนเป็นเงินตรา การค้าจะค้าเพราะตอบสนององรสนิยมความชอบ ทดแทนการขาดแคลน หรือเพื่อความเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใดก็ตามในยุคสมัยที่มีการบริโภคทั้งสินค้าที่จำเป็นในการดำรงชีวิต และสินค้าฟุ่มเฟือยแฟชั่นต่างๆเป็นจำนวนมาก ล้วนแล้วแต่ผลักดันให้การติดต่อค้าขายมีความสำคัญ

จีนกับอาเซียนเป็นตัวอย่างหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการติดต่อค้าขาย จีนกับอาเซียนมีความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจกันมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534 จากการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศของจีนเข้าร่วมประชุมกับรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียน ซึ่งเป็นการเจรจา

การค้ากันอย่างเป็นทางการครั้งแรกของจีนและอาเซียน และยังทำข้อตกลงเขตการค้าเสรีร่วมกัน ส่งผลให้มีการลดภาษีนำเข้าส่งออกสินค้าระหว่างกันและเกิดการเติบโตของมูลค่าการค้าระหว่างกัน เรื่อยมา โดยถ้าดูจากตัวเลขการค้าขายกับจีนตั้งแต่เริ่มมีความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจกันมา คือปี 2534 จนถึงปี 2553 จะเห็นถึงความเปลี่ยนแปลงชัดเจน ในปี 2534 การค้าจีน-อาเซียนมีมูลค่า 7.96 พันล้านเหรียญสหรัฐ ในปี 2553 มีมูลค่าถึง 292.78 พันล้านเหรียญสหรัฐ หรือมีการขยายตัวถึง 37 เท่าเลยทีเดียว ถ้าแยกเป็นรายประเทศของกลุ่มประเทศอาเซียน จะพบว่าแต่ละประเทศมีอัตราการเติบโตทางการค้ากับจีนเพิ่มขึ้นทุกประเทศเช่นกัน การส่งออกของกลุ่มประเทศในอาเซียนเติบโตขึ้นก็เพราะได้จีนเป็นตลาดส่งออกขนาดใหญ่ พลเมืองในประเทศมีฐานะดีขึ้น กำลังการซื้อมากขึ้น ขณะที่อาเซียนเองก็เป็นตลาดสำคัญของจีน

ด้วยจำนวนประชากรที่มีจำนวนมากของทั้งจีนและอาเซียน โดยจีนมีประชากรประมาณ 1,300 คน และอาเซียนมีประชากรประมาณ 600 ล้านคน เมื่อรวมกันแล้วมีประชากรประมาณ 1,900 ล้านคน หรือเกือบ 1 ใน 3 ของจำนวนประชากรโลก ทำให้ตลาดการค้าของจีนและอาเซียนเป็นตลาดขนาดใหญ่แห่งหนึ่งของโลก การค้าระหว่างกันก็มีมูลค่าสูงตามไปด้วย โดยปัจจุบันจีนเป็นคู่ค้าใหญ่อันดับ 1 ของอาเซียนและอาเซียนเป็นคู่ค้าใหญ่อันดับที่ 3 ของจีน อาเซียนเป็นตลาดส่งออกใหญ่อันดับ 4 และเป็นแหล่งนำเข้าใหญ่อันดับ 2 ของจีนด้วย โดยในช่วงครึ่งปีแรกของปี 2556 ยอดการค้าระหว่างจีน-อาเซียนสูงถึง 2.1 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐ ขยายตัวร้อยละ 12.2 ซึ่งสูงกว่าอัตราการขยายตัวของการค้าระหว่างประเทศของจีน (นิชกานต์ จีน, [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก <http://www.thaibizchina.com/>. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 กันยายน 2556) ครึ่งปีแรกของปี 2554 จีนนำเข้าจากอาเซียนเป็นสินค้าประเภทอุปกรณ์โทรคมนาคม คอมพิวเตอร์และเครื่องจักรการผลิตเป็นอันดับแรก อันดับที่ 2 ได้แก่สินค้าประเภทสารเคมีและเคมีภัณฑ์มูลค่า และอันดับที่ 3 เป็นสินค้าจำพวกน้ำมัน เชื้อเพลิง ถ่านหิน และเชื้อเพลิงนิวเคลียร์ ส่วนที่อาเซียนนำเข้าจากจีน ได้แก่ อุปกรณ์โทรคมนาคมคอมพิวเตอร์และเครื่องจักรการผลิตเป็นอันดับแรก อันดับที่ 2 เป็นอุตสาหกรรมสิ่งทอ และอันดับที่ 3 เป็นอุปกรณ์การขนส่ง (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, 2555:1-2)

เมื่อพิจารณาจากสินค้าที่จีนกับอาเซียนนำเข้าและส่งออกระหว่างกัน จะเห็นได้ว่ามีทั้งสินค้าที่เป็นชนิดเดียวกันและสินค้าที่ต่างชนิดกัน โดยเฉพาะสินค้าที่เป็นชนิดเดียวกันนั้นน่าสนใจ

ว่าในเมื่อต่างฝ่ายต่างมีสินค้าอยู่แล้ว เหตุใดจึงยังมาทำการค้าซึ่งกันและกัน รวมทั้งสินค้าที่ต่างชนิดกันนั้นก็มีสาเหตุใดที่ทำให้ต้องค้าขายกันระหว่างจีนกับอาเซียน จากความน่าสนใจดังกล่าวผู้วิจัยจึงใคร่ศึกษาสาเหตุของการทำการค้าของจีนกับอาเซียน รวมไปถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการทำการค้าระหว่างกันนี้ โดยดูจากสินค้าที่นำเข้าส่งออกระหว่างกันและมูลค่าการค้าโดยรวมเพื่อให้เห็นถึงพัฒนาการ

2. บังคับ ทฤษฎี และประโยชน์ของการค้าระหว่างประเทศ

การค้าระหว่างประเทศเกิดขึ้นได้จากหลายปัจจัย และมีหลายทฤษฎีที่ถูกเขียนขึ้นเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ต่างๆเหล่านี้ รวมไปถึงการอธิบายถึงบรรดาประโยชน์ต่างๆที่จะได้รับจากการค้า ดังนั้นเพื่อความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจะนำปัจจัย ทฤษฎี และประโยชน์ในการค้าระหว่างประเทศที่ผู้วิจัยค้นคว้ามาแนะนำเสนอ เพื่อจะได้ใช้เป็นกรอบเดียวกัน

2.1 ความหมายของการค้าระหว่างประเทศ (International Trade) การค้าระหว่างประเทศ (International Trade) หมายถึง การแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการระหว่างประเทศต่างๆ โดยจะแลกเปลี่ยนสินค้าโดยตรงหรือแลกเปลี่ยนด้วยเงินก็ได้

2.2 ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการค้าระหว่างประเทศ

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการค้าระหว่างประเทศมีหลายปัจจัยด้วยกัน ที่สำคัญได้แก่

1. ความแตกต่างทางด้านทรัพยากร โดยทั่วไปแต่ละประเทศจะมีลักษณะ ปริมาณและคุณภาพของทรัพยากรธรรมชาติที่แตกต่างกัน รวมทั้งความแตกต่างในเรื่องของสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศด้วย ซึ่งจะส่งผลต่อการผลิตสินค้าของประเทศนั้นๆ ดังนั้นหากประเทศใดมีทรัพยากรชนิดใดมาก ก็จะทำให้การผลิตสินค้านั้นเพื่อส่งออกแล้วนำเข้าสินค้าที่ตนขาดแคลน

2. ความแตกต่างทางความชำนาญในการผลิต ในแต่ละประเทศจะมีความรู้ความชำนาญและเทคโนโลยีในการผลิตสินค้าที่แตกต่างกันไป เช่น ญี่ปุ่นชำนาญสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ สวิตเซอร์แลนด์ชำนาญการผลิตนาฬิกา การมีความรู้ความชำนาญในการผลิตสินค้าจะทำให้

สามารถผลิตได้ในราคาต้นทุนต่ำ จึงเป็นสินค้าส่งออกของประเทศนั้นๆ และนำเข้าสินค้าที่ใช้ต้นทุนในการผลิตสูงกว่าแทน

3. จำนวนประชากร ปัจจัยด้านจำนวนประชากรเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญลำดับต้นๆของการค้าระหว่างประเทศ เนื่องจากเป็นปัจจัยที่มองเห็นได้ง่ายที่สุดและมีเหตุผลที่สุดข้อหนึ่งของการค้า ประเทศใดมีประชากรมากจนผลผลิตในประเทศไม่เพียงพอต่อการบริโภค ก็เป็นที่แน่นอนอยู่แล้วว่าจะต้องมีการนำเข้าเพื่อทดแทนการขาดแคลนของประชากร

4. การเป็นประเทศอุตสาหกรรม การที่ประเทศหนึ่งมีการพัฒนาอุตสาหกรรมภายในจนเติบโตขึ้นนั้น ประเทศนั้นก็ยิ่งต้องใช้ปัจจัยในการผลิตหลากหลายชนิดขึ้น และเป็นไปได้ยากที่ในประเทศเดียวจะมีปัจจัยทางการผลิตครบทุกชนิด ดังนั้นจึงต้องมีการนำเข้าปัจจัยเพื่อนำมาใช้ในการผลิตสินค้าในอุตสาหกรรมต่างๆและส่งออกต่อไป

5. ความแตกต่างในเรื่องต้นทุนการผลิต ต้นทุนการผลิตเป็นปัจจัยสำคัญที่เป็นตัวกำหนดราคาสินค้า มีหลายปัจจัยที่ส่งผลต่อต้นทุน เช่น ประเทศที่มีค่าจ้างแรงงานสูงอาจไม่คุ้มค่าที่จะทำการผลิตสินค้าที่ต้องใช้แรงงานมาก จึงต้องนำเข้าสินค้าจากประเทศที่มีค่าแรงถูก หรือมีเทคโนโลยีในการผลิตล้ำหลังต้นทุนที่ใช้ก็จะสูง จึงจำเป็นต้องนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศ

2.3 ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศ (International Trade Theory)

ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศแบ่งออกได้ 3 ยุค ดังนี้

1. ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศสมัยคลาสสิก (Classic Theory) ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศในสมัยของคลาสสิกนี้จะถือว่าแรงงานเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญในการกำหนดมูลค่าของสินค้า แบ่งออกเป็น 2 ทฤษฎี คือทฤษฎีการได้เปรียบโดยสมบูรณ์และทฤษฎีการได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ

1.1 ทฤษฎีการได้เปรียบโดยสัมบูรณ์ (Absolute Advantage Theory) อดัม สมิท นักเศรษฐศาสตร์คลาสสิก ได้เสนอทฤษฎีการได้เปรียบโดยสัมบูรณ์โดยยึดหลักการแบ่งงานกันทำ (Division of labor) ตามความถนัด ทำให้เกิดความชำนาญ (Specialization) ในการผลิตสินค้า

ประเภทนั้น สาระสำคัญของทฤษฎีความได้เปรียบโดยสัมบูรณ์คือ “ประเทศที่มีความได้เปรียบโดยสัมบูรณ์ในการผลิตสินค้าชนิดใด หมายความว่า ประเทศนั้นสามารถผลิตสินค้านั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าอีกประเทศหนึ่ง ประเทศนั้นจะผลิตเฉพาะสินค้าที่ตนมีความได้เปรียบโดยสัมบูรณ์ออกมาแลกเปลี่ยนกับสินค้าของอีกประเทศหนึ่ง”(นิมิตร จิวะสันติการ,2528:8)

1.2 ทฤษฎีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (Comparative Advantage theory) เดวิด ริคาร์โด นักเศรษฐศาสตร์สมัยคลาสสิกได้พัฒนาทฤษฎีต่อจากทฤษฎีความได้เปรียบโดยสัมบูรณ์ของ อדם สมิท โดยมีสาระสำคัญของทฤษฎีว่า “ประเทศ 2 ประเทศ จะทำการค้าขายในสินค้าหนึ่ง ขึ้นกับว่าประเทศหนึ่งมีความสามารถในการผลิตสินค้าชนิดนั้นอย่างมีประสิทธิภาพสูงกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับการผลิตสินค้าชนิดเดียวกันในอีกประเทศหนึ่ง” (นิมิตร จิวะสันติการ,2528:10) เดวิด ริคาร์โดไม่เห็นด้วยกับทฤษฎีของ อדם สมิท คือ ประเทศสามารถผลิตสินค้าและส่งออกสินค้าอย่างใดอย่างหนึ่งที่มีความได้เปรียบโดยสัมบูรณ์ได้ ถ้าประเทศนั้นมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบกับประเทศคู่ค้าและประเทศที่มีความได้เปรียบโดยสัมบูรณ์ของประเทศคู่ค้าในทุกกรณีของการผลิตสินค้าก็ได้หมายความว่าประเทศนั้นสมควรผลิตสินค้าทุกอย่างหากแต่สมควรที่จะเลือกผลิตสินค้าส่งออกชนิดที่ตนมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบมากที่สุด และนำเข้าสินค้าที่ตนได้เปรียบโดยเปรียบเทียบน้อยที่สุด(สุภาภรณ์ อัสวไชยชาญ,2556:5)

2.ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศสมัยนีโอคลาสสิก (Neo-classic Theory) ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศในสมัยนีโอคลาสสิกได้นำทฤษฎีในสมัยคลาสสิกมาปรับปรุงแก้ไขทฤษฎีที่น่าสนใจคือทฤษฎีการค้าแบบต้นทุนค่าเสียโอกาส (Opportunity Cost) โดยต้นทุนค่าเสียโอกาสจะถูกนำมาเป็นหลักในการพิจารณาเนื่องจากต้นทุนค่าเสียโอกาสในการผลิตสินค้าในแต่ละประเทศสามารถวัดได้จากมูลค่าสูงสุดของสินค้าอื่นที่ประเทศนั้นไม่ได้ผลิต ดังนั้นประเทศจะได้รับประโยชน์ที่สามารถระบายสินค้าที่ผลิตได้มากและซื้อสินค้าที่ตนผลิตได้ไม่พอกับการบริโภคเข้าประเทศ (Nuttapong , 2551)

3.ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศสมัยใหม่ (Modern Theory) นักเศรษฐศาสตร์ได้ศึกษาและแก้ไขปรับปรุงทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศสมัยคลาสสิกโดยเพิ่มข้อสมมติฐานในการพิจารณา คือ มีปัจจัยการผลิตหลายชนิดการทดแทนกันของปัจจัยไม่สมบูรณ์ การโยกย้ายปัจจัยการผลิตจะเกิด

ต้นทุนเพิ่มและมีต้นทุนค่าเสียโอกาส (Opportunity Cost) เกิดขึ้นการโยกย้ายปัจจัยการผลิตแยกได้ 3 ลักษณะคือ ต้นทุนคงที่ ต้นทุนเพิ่มขึ้น และต้นทุนลดลง

2.4 ประโยชน์ของการค้าระหว่างประเทศ

ผลประโยชน์ที่เกิดจากการค้าระหว่างประเทศสามารถแบ่งออกกว้างๆได้เป็นผลประโยชน์ทางตรงและผลประโยชน์ทางอ้อม ดังนี้

ผลประโยชน์ทางตรง แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่

1. ผลประโยชน์ทางด้านการผลิต (production gains) การผลิตจะมีปริมาณเพิ่มขึ้น เนื่องจากตลาดมีมากขึ้น ทั้งจากตลาดภายในประเทศและภายนอกประเทศ การขยายตัวของการผลิตภายในประเทศยังเพิ่มการใช้ทรัพยากรภายในประเทศ เพิ่มมูลค่าของทรัพยากรและยังเพิ่มรายได้และการว่าจ้างงานด้วย

2. ผลประโยชน์ทางด้านการบริโภค (consumption gains) ซึ่งเกิดจากการเปิดการค้าขายกับต่างประเทศประกอบด้วยผลประโยชน์ 2 รูปแบบคือ (1) ผลประโยชน์จากการที่มีสินค้าบริโภคเพิ่มขึ้น เมื่อทำการค้ากับต่างประเทศซึ่งแน่นอนว่าต้องมากกว่าหนึ่งประเทศ จึงมีสินค้านำเข้ามาในประเทศมากมาย ประชาชนจึงมีทางเลือกในการเลือกบริโภคสินค้าหลากหลายชนิดมากขึ้น ทั้งจากสินค้าในประเทศและนอกประเทศ (2) ผลประโยชน์เนื่องจากการมีสินค้าที่มีคุณภาพหรือมาตรฐานสูงใช้ในการบริโภคเพิ่มขึ้น ประชาชนของประเทศนั้นมีโอกาสได้บริโภคสินค้าที่มีคุณภาพหรือมาตรฐาน (standard) สูงกว่าสินค้าที่ผลิตได้ภายในประเทศ เนื่องจากมีการควบคุมมาตรฐานที่เหมาะสมตามเกณฑ์ที่ประเทศคู่ค้ากำหนดขึ้น

ผลประโยชน์ทางอ้อม

มาในรูปแบบของการเรียนรู้กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการค้าทุกรูปแบบมีลักษณะเป็นกระบวนการเรียนรู้ (Trade as a learning process) การค้าทำให้มีโอกาสในการเรียนรู้ที่สำคัญ 2 ด้านคือ

1. การค้าระหว่างประเทศทำให้สามารถเรียนรู้เทคนิคทางด้านการผลิต แล้วนำมาปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงหรือลอกเลียนแบบในการผลิตให้เหมาะสมกับประเทศตน การนำเอาเทคนิคหรือวิธีการผลิตที่เหมาะสมและทันสมัยมาใช้ในการผลิตสินค้าภายในประเทศ

2. การค้าระหว่างประเทศเปิดโอกาสให้ประเทศที่ยังไม่พัฒนาหรือกำลังพัฒนามีโอกาสเรียนรู้หรือนำเอาเทคนิคด้านการบริหารจัดการของประเทศที่เจริญก้าวหน้าแล้วมาพัฒนาใช้กับประเทศ การเปิดประเทศค้าขายจึงเป็นการเปิดโอกาสนี้และหลายๆประเทศ เช่น จีน ก็เปิดประเทศค้าขายเพราะเหตุผลนี้ด้วย

3. ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจของจีน – อาเซียน

อาเซียนนั้นมีการก่อตั้งขึ้นมาตั้งแต่ พ.ศ. 2510 ในปัจจุบันมีสมาชิกทั้งหมด 10 ประเทศ ได้แก่ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความร่วมมือกันในด้านต่างๆ โดยด้านที่เห็นได้ชัดที่สุดเป็นการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจ ความร่วมมือที่สำคัญคือการลดภาษีศุลกากรการนำเข้าส่งออกสินค้าระหว่างกัน ส่วนความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างจีนกับอาเซียน เริ่มต้นขึ้นในปีพ.ศ.2534 เมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศของจีนเข้าร่วมประชุมกับอาเซียน และในปี พ.ศ.2539 ได้มาเป็นคู่เจรจาอย่างเต็มรูปแบบกับอาเซียน

3.1 นโยบายทางเศรษฐกิจ

ด้านความตกลง

เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน พ.ศ.2545 ได้ลงนามในกรอบความตกลงความร่วมมือทางเศรษฐกิจ(Framework Agreement on Comprehensive Economic Cooperation) เพื่อเป็นกรอบและแนวทางสำหรับการเจรจาจัดตั้งเขตการค้าเสรี อาเซียน-จีน ซึ่งกำหนดเป้าหมายให้มีการจัดตั้งเขตการค้าเสรีจีน – อาเซียน ขึ้นให้แล้วเสร็จภายในปี 2558 ที่ครอบคลุมทั้งเรื่องการเปิดเสรีการค้าสินค้า การค้าบริการ การลงทุน และความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และต่อมาทั้งสองฝ่ายได้สามารถสรุปการเจรจาและลงนามในความตกลงด้านการค้าสินค้าระหว่างอาเซียน-จีน (Agreement on

Trade in Goods of the Framework Agreement on Comprehensive Economic Co-operation between the ASEAN and China) ในระหว่างการประชุมสุดยอดอาเซียน-จีน เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2547 ณ กรุงเวียงจันทน์ ประเทศลาว

1. การเปิดเสรีการค้าสินค้า

การเปิดเสรีการค้าสินค้า แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ การลดภาษีสินค้าบางส่วนทันที (Early Harvest Program) และการลดภาษีสินค้าทั่วไป

- การลดภาษีสินค้า Early Harvest Program จะครอบคลุมสินค้าเกษตรภายใต้พิกัดศุลกากรตอนที่ 01-08 (สัตว์มีชีวิต เนื้อสัตว์ และส่วนอื่นของสัตว์ที่บริโภคได้ ปลา ผลิตภัณฑ์นม ไข่สัตว์ปีก ผลิตภัณฑ์จากสัตว์ ต้นไม้ พืชผักที่บริโภคได้ และผลไม้และลูกไม้ที่บริโภคได้) รวมทั้งสินค้าเฉพาะ (Specific products) ที่มีผลเฉพาะกับประเทศที่ตกลงกันสองฝ่ายเท่านั้น เช่น ไทยกับจีนได้ตกลงที่จะเร่งลดภาษีระหว่างกันอีก 2 รายการ คือ ถ่านหินแอนทราไซต์และถ่านหินโค้ก/เคมีโค้ก โดยให้จีนและอาเซียนเดิม 6 ประเทศ เริ่มต้นการลดภาษีในวันที่ 1 มกราคม 2547 และลดภาษีลงเป็น 0% ภายในในวันที่ 1 มกราคม 2549 และให้ความยืดหยุ่นกับอาเซียนใหม่ 4 ประเทศ ในอัตราและระยะเวลาเริ่มลดภาษีแต่ต้องลดภาษีเป็น 0% ภายในปี 2553 ทั้งนี้ สำหรับสินค้าที่มีมาตรการโควตาภาษี เช่น หอม และกระเทียม จะลดเฉพาะอัตราภาษีในโควตาเท่านั้น

- การลดภาษีสินค้าทั่วไป ได้แบ่งรายการสินค้าออกเป็น 2 รายการ ได้แก่ รายการสินค้าปกติ (Normal Track) ซึ่งมีอัตราภาษีสุดท้าย คือ 0% และ รายการสินค้าอ่อนไหว (Sensitive Track) ซึ่งเป็นสินค้าที่ต้องการความคุ้มครอง และจะมีระยะเวลาการลด/เลิกภาษีมากกว่าสินค้าปกติ ดังนี้

สินค้าปกติ (Normal Track): กำหนดให้ลดอัตราภาษีที่สูงกว่า 20% ให้เหลือ 20% ในวันที่ 1 มกราคม 2548 ส่วนภาษีที่มีอัตราต่ำกว่า 20% ให้ลดอัตราภาษีลงตามลำดับ และอัตราภาษีของสินค้าทั้งหมดจะต้องลดลงเหลือ 0% ภายในวันที่ 1 มกราคม 2553 (5 ปี) พร้อมกับให้สินค้าจำนวน 150 รายการได้รับความยืดหยุ่นให้ลดภาษีเหลือ 0% ได้ถึงปี 2555 (7 ปี) รวมทั้งให้เพิ่มสินค้าที่จะมีอัตราภาษีอยู่ที่ 0-5% จากจำนวน 40% ในปี 2548 เป็น 60% ในปี 2550

สินค้าอ่อนไหว (Sensitive Track): จะมีได้ไม่เกิน 400 รายการและไม่เกินร้อยละ 10 ของมูลค่าการนำเข้า โดยกำหนดให้ลดอัตราภาษีเหลือ 20% ในปี 2555 และมีอัตราภาษีสุดท้ายอยู่ที่ 0-5% ในปี 2561 ส่วนสินค้าอ่อนไหวสูง (Highly Sensitive Track) ได้ตกลงในเบื้องต้นที่จะกำหนดไม่ให้เกิน 40% หรือ 100 รายการของสินค้าอ่อนไหวทั้งหมด โดยต้องเลือกหลักเกณฑ์ที่มีจำนวนรายการน้อยกว่า และลดอัตราภาษีเหลือ 50% ในปี 2558

ทั้งนี้ สินค้าที่จะได้รับสิทธิการลดภาษีภายใต้เขตการค้าเสรี อาเซียน-จีน จะต้องได้แหล่งกำเนิดของสินค้าตามกฎเกณฑ์ที่ได้ตกลงกัน คือ สินค้าบางประเภทต้องใช้วัตถุดิบภายในทั้งหมด (Wholly Obtained) ส่วนสินค้าอื่นๆ ต้องมีมูลค่าของวัตถุดิบที่ใช้ภายในประเทศไม่ต่ำกว่า 40% โดยสามารถนำมูลค่าของวัตถุดิบจากทุกประเทศสมาชิกรวมกัน พร้อมกันนี้ ทั้งสองฝ่ายได้เห็นชอบให้สามารถใช้มาตรการปกป้องเพื่อเป็นการปกป้อง อุตสาหกรรมภายในของแต่ละประเทศ จากผลของการเปิดเสรีการค้าอาเซียน-จีน อาทิ การ ทะลักของสินค้านำเข้าที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อสินค้า/อุตสาหกรรมภายในประเทศ โดยให้ ขึ้นอัตราภาษีนำเข้าของสินค้าที่ได้รับผลกระทบให้เท่ากับอัตราภาษีทั่วไปที่เก็บจากประเทศ สมาชิก WTO ในช่วงเวลาเดียวกัน และสามารถใช้มาตรการนี้ได้ตั้งแต่วันที่ความตกลงการค้า สินค้ามีผลบังคับใช้จนถึง 5 ปี หลังจากวันสิ้นสุดของการยกเลิกหรือลดภาษีศุลกากรของสินค้า นั้นๆ นอกจากนี้ อาเซียนและจีนได้จัดทำความตกลงว่าด้วยกลไกการระงับข้อพิพาท เพื่อ เป็นข้อผูกพันในการดำเนินการ เมื่อเกิดข้อพิพาทจากการเปิดเสรีอาเซียน – จีน

2.การเปิดเสรีด้านการค้าบริการ

อาเซียนและจีนได้ลงนามความตกลงด้านการค้าบริการ พร้อมข้อผูกพันการเปิดตลาดกลุ่มที่ 1 ได้แล้วเมื่อวันที่ 14 มกราคม 2550 ณ เมืองเซบู สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ โดยความตกลงฯ ครอบคลุมธุรกิจบริการภาคเอกชนทุกสาขา โดยไม่ครอบคลุมการให้บริการและการจัดซื้อจัดจ้างบริการโดยรัฐ สำหรับระดับการเปิดตลาดของแต่ละประเทศ จะระบุอยู่ในตารางข้อผูกพันของแต่ละประเทศ และปรากฏอยู่ในส่วนแนบท้ายความตกลงฯ ทั้งนี้ ไทยเสนอผูกพันเปิดตลาดภายใต้กรอบที่กฎหมายปัจจุบันอนุญาตให้ต่างชาติประกอบธุรกิจได้ คือ ให้ประเทศสมาชิกอาเซียนและจีน

สามารถเข้ามาประกอบธุรกิจได้โดยถือหุ้นไม่เกินร้อยละ 49 และมีเงื่อนไขอื่นตามกฎหมายเฉพาะสาขา เช่น ในสาขาวิชาชีพต้องเป็นไปตามที่สภาวิชาชีพกำหนด

(ที่มา : กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ)

ด้านความร่วมมือ

อาเซียนและจีน มีกำหนดจะร่วมมือทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะใน 5 สาขา ได้แก่ เกษตรกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การลงทุน และการพัฒนาลุ่มแม่น้ำโขง และความร่วมมือด้านต่างๆ อาทิ ศุลกากร การปกป้องทรัพย์สินทางปัญญา การจัดตั้งศูนย์กลางในการอำนวยความสะดวกและส่งเสริมการค้าและการลงทุน การพัฒนาความตกลงให้มีการยอมรับร่วมกัน (Mutual Recognition Arrangements: MRA) การดำเนินการตามแผนงานในกรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคแม่น้ำโขง และการให้ความช่วยเหลือประเทศสมาชิกใหม่อาเซียน

- เมื่อวันที่ 6 ม.ค. 2554 จัดตั้งศูนย์ ASEAN-China FTA Business Portal และเปิดสำนักงานสาขาของสมาคมส่งเสริมการค้าและเศรษฐกิจอาเซียน-จีนที่เมืองฮู่และเมืองเวินโจว ภายใต้กรอบความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีน ซึ่งถือเป็นความร่วมมือระหว่างเอกชนกับเอกชนเป็นครั้งแรก

- พ.ย. 2554 ได้เปิดศูนย์จีน – อาเซียนที่กรุงปักกิ่งอย่างเป็นทางการ เพื่อทำหน้าที่ในการส่งเสริมการค้าการลงทุน และให้ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับจีน – อาเซียน

3.2 สถิติการค้าระหว่างจีนและอาเซียน

การค้าอาเซียน-จีน ได้เพิ่มมูลค่าการค้าทั้งสองฝ่ายอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2534 การค้าระหว่างอาเซียน-จีนมีมูลค่า 7.96 พันล้านเหรียญสหรัฐ และขยายตัวเพิ่มสูงขึ้นจนถึง 292.78 พันล้านเหรียญสหรัฐ ในปี 2553 หรือเท่ากับการขยายตัวถึง 37 เท่า นับจากอัตราการขยายตัวของมูลค่าการค้าตั้งแต่ปี 2534 – 2553 เป็นต้นมา (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ , 2555:1-2)

สถิติการค้าระหว่างจีน-อาเซียน ปี 2534 และ ปี 2553

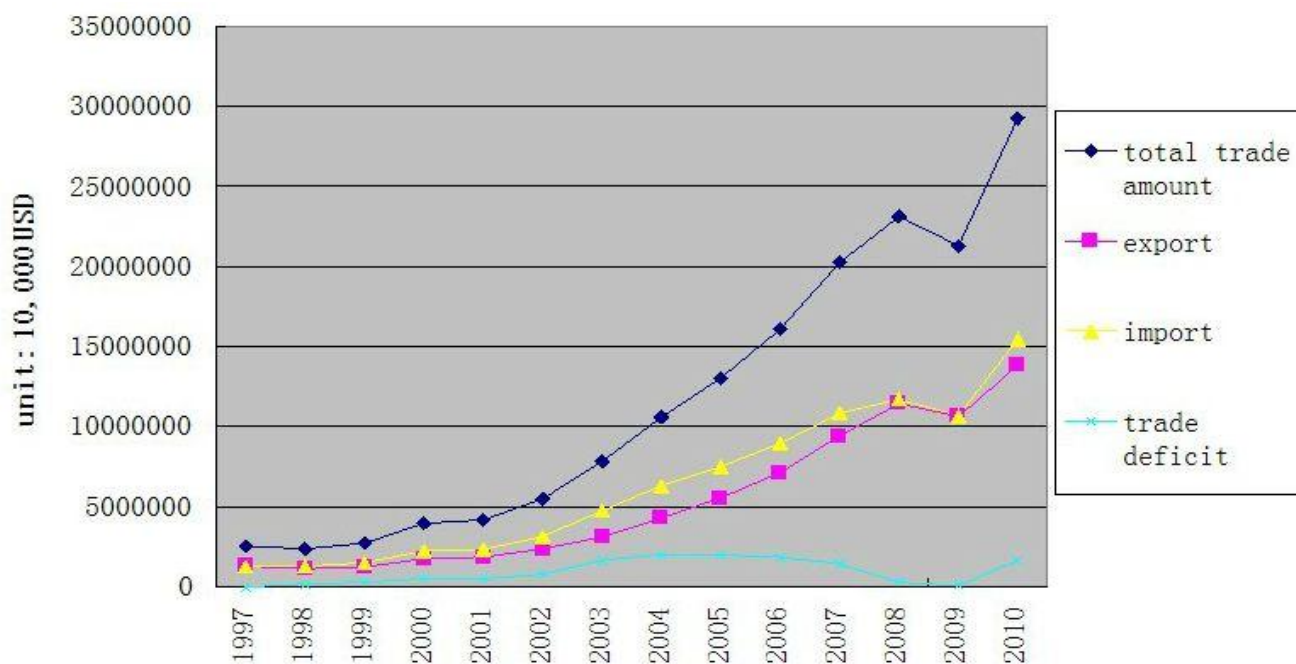
ประเทศ	ปี 2534 (1991)	ปี 2553 (2010)	อัตราการ เติบโต (%)
--------	-------------------	-------------------	------------------------

จีน-บรูไน	13	1,025	78
จีน-อินโดนีเซีย	1,880	42,750	22
จีน-มาเลเซีย	1,330	74,215	55
จีน-ฟิลิปปินส์	380	27,746	72
จีน-สิงคโปร์	3,080	57,058	18
จีน-ไทย	1,270	52,947	41
จีน-กัมพูชา	13	1,441	110
จีน-ลาว	20	1,055	52
จีน-พม่า	390	4,444	10
จีน-เวียดนาม	32	30,094	939

(หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐ)

(ที่มา: กรมศุลกากรจีน)

กราฟแสดงมูลค่าการค้าของจีน – เอเชีย ระหว่างปี 2540 - 2553 (ภาพ China statistical yearbooks 2010)

ที่มา : <http://www.manager.co.th/china/viewnews.aspx?NewsID=9560000114820>

จากกราฟแสดงให้เห็นว่าตั้งแต่ปี 2540(1997) มูลค่าการของเงินและอาเซียนนั้นมีอัตราเพิ่มขึ้นตลอด จากมูลค่าการค้าระหว่างกันประมาณ 3 หมื่นล้านดอลลาร์ มาแตะเกือบ 3 แสนล้านดอลลาร์ ในเวลาสิบกว่าปีนี้ นับว่ามีการเติบโตที่สูงมาก อัตราการนำเข้า-ส่งออกนั้นก็มีความใกล้เคียงกัน

ปัจจุบันเงินเป็นคู่ค้าใหญ่อันดับ 1 ของอาเซียนและอาเซียนเป็นคู่ค้าใหญ่อันดับที่ 3 ของจีน ขณะเดียวกันอาเซียนยังเป็นตลาดส่งออกใหญ่อันดับ 4 และเป็นแหล่งนำเข้าใหญ่อันดับ 2 ของจีน อีกด้วย โดยในปี 2555 ข้อมูลการค้าเงิน-อาเซียน เป็นดังนี้

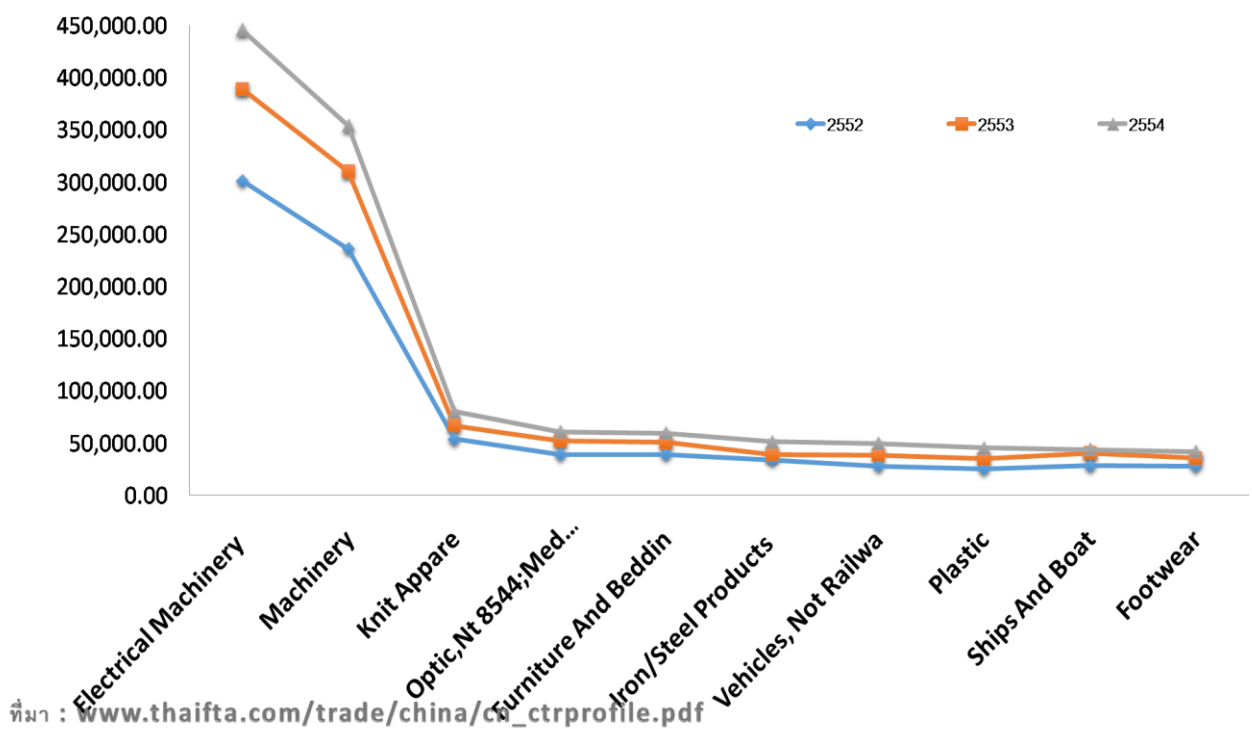
การค้าเงิน-อาเซียน ปี 2555	มูลค่า(แสนล้านดอลลาร์สหรัฐ)	เติบโต(ร้อยละ)
การค้ารวม	4	10.2
เงินส่งออกมายังอาเซียน	2.04	20.1
เงินนำเข้าจากอาเซียน	1.96	1.6

ประเทศในอาเซียนคู่ค้า 3 อันดับแรกของจีนในปี 2555

ประเทศ	มูลค่าการค้า(ล้านดอลลาร์สหรัฐ)	เติบโต(ร้อยละ)
มาเลเซีย	94,813	5.3
ไทย	69,745	7.7
สิงคโปร์	69,276	8.7

ที่มา : ณิชกานต์ ฉิน ,คุณากร เหวิน (2556)

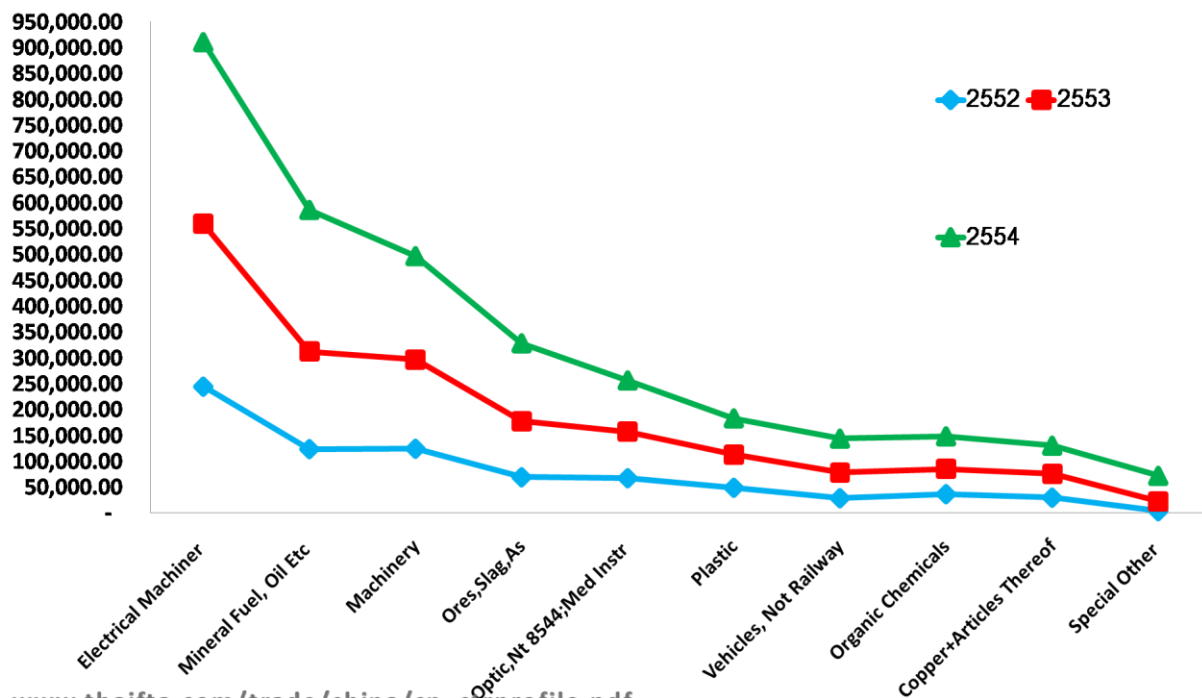
กราฟแสดงสินค้าส่งออก 10 อันดับแรก ของประเทศจีน

หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐ

จากกราฟสินค้าส่งออกของจีนอันดับหนึ่ง ได้แก่ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ในปี 2552 มีมูลค่าการส่งออกถึง 3 แสนดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นเป็น 4 แสนล้านในปี 2553 และสูงถึง 4.5 แสนล้านในปี 2554 และเครื่องจักรก็เป็นสินค้าที่มีการส่งออกมากเช่นกัน มูลค่าสูงเป็นอันดับสอง ในขณะที่สินค้าอื่นๆ เช่น สิ่งทอ เฟอร์นิเจอร์ เหล็กกล้า พลาสติก ฯ มีมูลค่าการส่งออกไม่สูงมากนัก และค่อนข้างคงที่ อยู่ที่ระดับ 5 หมื่นล้านทุกปี

กราฟแสดงสินค้านำเข้า 10 อันดับแรกของประเทศจีน

ที่มา : www.thaifta.com/trade/china/cn_ctrprofile.pdf

หน่วย :

ล้านดอลลาร์สหรัฐ

จากกราฟสินค้านำเข้าอันดับหนึ่งของจีนก็คืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เช่นกัน แต่มีมูลค่าการนำเข้าสูงกว่าส่งออกมาก ปี 2552 นำเข้า 2.5 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐ ปี 2553 เพิ่มขึ้นเป็น 5.5 แสนล้าน และปี 2554 มูลค่าการนำเข้าสูงเกือบ 9.5 แสนล้าน อันดับสองได้แก่ แร่และน้ำมัน มีมูลค่าการนำเข้าหลายแสนล้านเช่นกัน และสินค้าอื่นๆไล่ลำดับกันลงมา เมื่อเทียบทั้งสองกราฟแล้ว จีนมีการนำเข้ามากกว่าการส่งออกและมีอัตราการนำเข้าเพิ่มสูงขึ้นทุกปี จากข้อมูลกราฟที่เส้นสูงขึ้นตลอด

5 อันดับแรกสินค้าที่จีนส่งออก-นำเข้าจากอาเซียน (ครึ่งปีแรกของปี2554) (หน่วย: พันล้าน
เหรียญสหรัฐ)

	สินค้าส่งออกจากจีน	มูลค่าส่งออก		สินค้าส่งออกจากอาเซียน	มูลค่าส่งออก
1)	อุปกรณ์โทรคมนาคม คอมพิวเตอร์ และเครื่องจักรการผลิต	14.78	1)	อุปกรณ์โทรคมนาคม คอมพิวเตอร์ และเครื่องจักรการผลิต	37.55
2)	อุตสาหกรรมสิ่งทอ	7.27	2)	สารเคมีและเคมีภัณฑ์	7.64
3)	อุปกรณ์การขนส่ง	5.93	3)	น้ำมันเชื้อเพลิงถ่านหินและ เชื้อเพลิงนิวเคลียร์	5.04
4)	ระบบอิเล็กทรอนิกส์และ อุปกรณ์	5.53	4)	สินค้าเกษตรและสินค้าเกษตร เพื่อการประกอบอาหาร	4.44
5)	เครื่องจักรที่ใช้ในการผลิต ทั่วไป	5.21	5)	ป่าไม้	4.25

4. ผลการวิจัย

4.1 เหตุผลที่จีนและอาเซียนทำการค้าระหว่างกัน

จีนเป็นประเทศใหญ่มีประชากรมาก ในขณะที่อาเซียนนั้นแม้ประชากรจะมีไม่มากเท่าจีน แต่ก็ถือว่ามีจำนวนค่อนข้างมาก อีกทั้งทรัพยากรก็หลากหลาย ด้วยเพราะในภูมิภาคมีทั้งประเทศที่เป็นเกษตรกรรม อุตสาหกรรม ประเทศที่มีเชื้อเพลิงน้ำมันและประเทศที่เป็นเกาะ จีนและประเทศในอาเซียนมีความเหมือนกันอยู่อย่างหนึ่งคือเรื่องของการเป็นประเทศกำลังพัฒนา กำลังเจริญเติบโตขึ้นเรื่อยๆ อยู่ในช่วงพัฒนาสร้างสิ่งต่างๆ เช่น สิ่งที่เป็นพื้นฐานสาธารณูปโภคภายในประเทศให้มีความทั่วถึง ประชากรเริ่มมีความเป็นอยู่ดีขึ้น ชนชั้นกลางขยายตัว ความต้องการอุปโภคบริโภคก็มากขึ้นตาม

จากข้อมูลของกรมศุลกากรจีน สถิติการค้าจีนกับแต่ละประเทศในอาเซียน พบว่าตั้งแต่ 2534 มาจนถึงปี 2553 มีอัตราการเติบโตเพิ่มขึ้นทุกประเทศ โดยประเทศที่อัตราการค้ากับจีนเติบโตขึ้นมากที่สุดได้แก่ กัมพูชา เติบโต 110 เท่า และประเทศที่การค้ากับจีนเติบโตน้อยที่สุดคือพม่า อัตราการเติบโตอยู่ที่ 10 เท่า โดยในปี 2555 มูลค่าการค้าจีน-อาเซียนสูงถึง 4 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐ จะเห็นได้ว่าการค้าจีน – อาเซียน เพิ่งเริ่มได้ไม่นานแต่มีมูลค่าการค้าสูงมาก

จากข้อมูลของกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศปี 2555 ตารางแสดงข้อมูลปี 2554 ครั้งปีแรก สินค้าที่จีนนำเข้าและอาเซียนนำเข้า มีดังนี้ (หน่วย: พันล้านเหรียญสหรัฐ)

	สินค้าส่งออกจากจีน	มูลค่าส่งออก		สินค้าส่งออกจากอาเซียน	มูลค่าส่งออก
1)	อุปกรณ์โทรคมนาคม คอมพิวเตอร์ และเครื่องจักรการผลิต	14.78	1)	อุปกรณ์โทรคมนาคม คอมพิวเตอร์ และเครื่องจักรการผลิต	37.55
2)	อุตสาหกรรมสิ่งทอ	7.27	2)	สารเคมีและเคมีภัณฑ์	7.64
3)	อุปกรณ์การขนส่ง	5.93	3)	น้ำมันเชื้อเพลิงถ่านหินและเชื้อเพลิงนิวเคลียร์	5.04
4)	ระบบอิเล็กทรอนิกส์และอุปกรณ์	5.53	4)	สินค้าเกษตรและสินค้าเกษตรเพื่อการประกอบอาหาร	4.44
5)	เครื่องจักรที่ใช้ในการผลิตทั่วไป	5.21	5)	ป่าไม้	4.25

จากตารางจะนำชนิดสินค้าที่แสดงในตารางไปใช้ในการวิเคราะห์หาเหตุผลของการค้าระหว่างจีน-อาเซียน ซึ่งจะขอแยกดูทีละฝั่งโดยเริ่มจากฝั่งของอาเซียนก่อน เมื่อพิจารณาสินค้าแต่ละชนิดจะพบว่ามีความเป็นไปได้ที่อาเซียนนำเข้าสินค้าจากจีน ดังนี้

- เนื่องจากความแตกต่างในเรื่องต้นทุน การนำเข้าสินค้าจากจีน โดยเฉพาะอุตสาหกรรมสิ่งทอ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์และเครื่องจักรที่ใช้ในการผลิตทั่วไป เป็นเพราะสินค้าจีนนั้นมีราคาถูก โดยเป็นไปตามหลักทฤษฎีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ(Comparative Advantage theory) เนื่องจากทฤษฎีกล่าวว่า “ประเทศ 2 ประเทศ จะทำการค้าขายในสินค้าหนึ่ง ขึ้นกับว่าประเทศหนึ่งมี

ความสามารถในการผลิตสินค้าชนิดนั้นอย่างมีประสิทธิภาพสูงกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับการผลิตสินค้าชนิดเดียวกันในอีกประเทศหนึ่ง” ซึ่งเห็นได้ชัดว่าจีนนั้นมีประสิทธิภาพในการผลิตอุตสาหกรรมดังกล่าวข้างต้นสูงกว่าอาเซียน จีนมีประชากรมากที่สุดในโลก และค่าแรงขั้นต่ำยังค่อนข้างถูก (อยู่ที่ 5,000 – 7,000 บาท/เดือน (<http://world-konnect.com>)) ดังนั้นอุตสาหกรรมการผลิตที่ต้องใช้แรงงานมากจึงทำให้จีนได้เปรียบในเรื่องของต้นทุนการผลิต สินค้ามีราคาต่อหน่วยถูกกว่าเมื่อเทียบกับประเทศในอาเซียน และถึงแม้ในอาเซียนจะมีประเทศที่ยังมีค่าแรงขั้นต่ำต่ำกว่าจีน เช่น ลาว กัมพูชา แต่เทคโนโลยีการผลิตก็ยังล้ำหลังกว่าจีน ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูงอยู่ดี

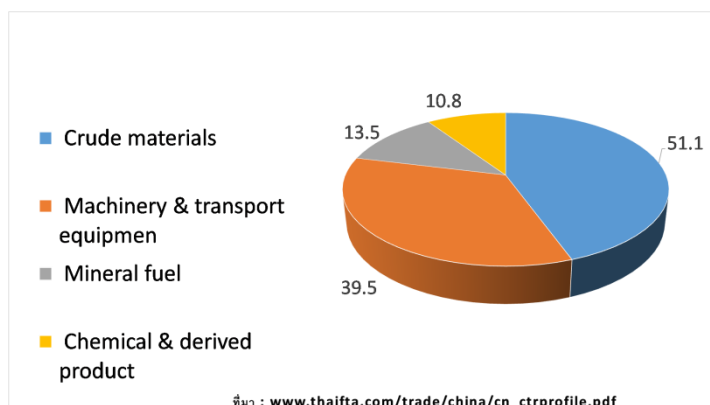
มาดูในฝั่งของจีนบ้าง เมื่อพิจารณาสินค้าที่จีนนำเข้าจากอาเซียนในครึ่งปีแรกของปี 2554 ตามตารางข้างต้น จะพบว่ามีความเป็นไปได้ดังนี้

1) จากความแตกต่างของจำนวนประชากร การนำเข้าสินค้าเกษตร เช่น ข้าว บ่งบอกได้ว่าจีนผลิตสินค้าชนิดนี้ได้ไม่เพียงพอต่อความต้องการบริโภคภายในประเทศ เนื่องจากจำนวนประชากรที่มีจำนวนมาก ทำให้จีนต้องนำเข้าจากต่างประเทศเพิ่ม และประเทศในอาเซียนเองเกือบทุกประเทศก็มีการทำเกษตรกรรมจำนวนมาก อีกทั้งมีผลผลิตที่หลากหลาย ผลผลิตทางการเกษตรมีราคาถูก จึงสามารถตอบสนองความต้องการในจุดนี้ของจีนได้

2) ความแตกต่างทางทรัพยากร สภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศภายในประเทศจีนไม่เอื้อต่อการทำเพาะปลูกเท่าใดนัก พื้นที่เพาะปลูกมีน้อย มีทั้งพื้นที่ที่หนาวจัดในภาคเหนือและเป็นทะเลทรายในภาคตะวันตกของประเทศ จึงทำให้เพาะปลูกได้น้อย ผลผลิตไม่เพียงพอต่อความต้องการ ทรัพยากรแร่ธาตุบางชนิดในประเทศจีนก็ไม่มีหรือมีน้อย เช่น น้ำมัน ป่าไม้ ฯ ทำให้ต้องนำเข้ามาทดแทน

3) จากการเป็นประเทศอุตสาหกรรม จีนนำเข้าอุปกรณ์โทรคมนาคม คอมพิวเตอร์ และเครื่องจักรการผลิต , สารเคมีและเคมีภัณฑ์ , น้ำมันเชื้อเพลิง ถ่านหินและเชื้อเพลิงนิวเคลียร์และป่าไม้ เนื่องจากในประเทศจีนมีการพัฒนาอุตสาหกรรมมากขึ้นเรื่อยๆ จึงทำให้จำเป็นต้องใช้สินค้าดังกล่าวข้างต้นในจำนวนมาก เพราะเป็นปัจจัยการผลิตของอุตสาหกรรมต่างๆ และเมื่อดูแผนภูมิวงกลมประกอบไปด้วย ซึ่งแสดงการนำเข้าจากทุกประเทศไม่เฉพาะอาเซียน ก็จะพบว่าจีนมีการนำเข้าสินค้านี้ดังกล่าวเป็นจำนวนมากจริง ตอกย้ำการก้าวสู่การเป็นประเทศอุตสาหกรรมของจีน

แผนภูมิแสดงการนำเข้าของจีนปี2554

นอกจากนี้เมื่อดูจากสินค้านำเข้าของจีนกับอาเซียน จะพบว่าสินค้าประเภทอุปกรณ์โทรคมนาคม, คอมพิวเตอร์และเครื่องจักรการผลิต เป็นสินค้าที่ทั้งจีนและอาเซียนต่างส่งออก แต่ในขณะเดียวกันก็นำเข้าระหว่างกันและกันด้วย ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าอุตสาหกรรมในประเทศจีนและอาเซียนเป็นประเภทเดียวกันหรืออยู่ในกลุ่มใกล้เคียงกัน ทั้งนี้สาเหตุที่ทำการค้ากันอาจเป็นเพราะ 1) อุปกรณ์บางชนิดภายในประเทศไม่ได้ผลิต จึงจำเป็นต้องนำเข้ามาเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบ 2) ผลิตใช้ในประเทศไม่เพียงพอ ต้องนำเข้ามาเพิ่มเติม และ 3) อุปกรณ์บางอย่างนำเข้มาราคาถูกกว่าการผลิตใช้เอง ตามทฤษฎีการค้าแบบต้นทุนค่าเสียโอกาส (Opportunity Cost) เนื่องจากต้นทุนค่าเสียโอกาสในการผลิตสินค้าในแต่ละประเทศสามารถวัดได้จากมูลค่าสูงสุดของสินค้าอื่นที่ประเทศนั้นไม่ได้ผลิต ซึ่งการผลิตสินค้าเองทุกชนิดไม่ดีเท่าการเลือกผลิตสินค้าที่ตนเองผลิตได้มากและต้นทุนต่ำ และนำเข้าสินค้าที่ไม่คุ้มค่าในการผลิตคือมีต้นทุนสูงนั่นเอง

4.2 ประโยชน์ที่จีนและอาเซียนได้รับจากการค้าระหว่างกัน

การค้าขายกันแน่นอนว่าจะต้องเป็นเรื่องของผลประโยชน์ แต่นอกจากประโยชน์ที่มองเห็นในรูปแบบของเม็ดเงินแล้ว การทำการค้าขายระหว่างประเทศยังส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศในด้านอื่นๆอีกด้วย โดยจะขอสรุปประโยชน์ที่จีนและอาเซียนได้รับจากการค้าระหว่างกันสั้นๆดังนี้

- ประโยชน์โดยตรง

จีนและอาเซียนจะมีผลผลิตเพิ่มมากขึ้นจากการที่ต้องผลิตตอบสนองทั้งสองตลาด คือตลาดภายในประเทศและตลาดต่างประเทศ เป็นการขยายผลผลิตภายในประเทศ เพิ่มการจ้างงานและเพิ่มรายได้ให้กับประชาชนในประเทศ และประเทศจะมีชนิดสินค้าให้อุปโภคบริโภคหลากหลายมากขึ้นและมีสินค้าที่มีคุณภาพให้เลือกซื้อมากขึ้น จากการเปิดตลาดระหว่างกัน รวมไปถึงทำให้สามารถเติมเต็มปัจจัยที่ตนขาดไปได้

- ประโยชน์โดยอ้อม

ทั้งจีนและอาเซียนจะได้เรียนรู้เทคนิคและเทคโนโลยีการผลิตจากกันและกัน โดยเฉพาะประเทศที่ยังไม่พัฒนาใน อาเซียนนั้นได้รับการเรียนรู้จากจีนค่อนข้างมาก ทั้งเทคนิคหรือวิธีการผลิตทางเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม ซึ่งเมื่ออาเซียนมีผลผลิตที่ดีจีนก็ได้รับประโยชน์จากการค้าขายด้วย ถือเป็นความช่วยเหลือกันที่ได้รับประโยชน์ทั้งสองฝ่าย การค้าระหว่างประเทศยังเปิดโอกาสให้ประเทศที่ยังไม่พัฒนาหรือกำลังพัฒนามีโอกาส เรียนรู้หรือนำเอาเทคนิคด้านการบริหารจัดการของประเทศที่เจริญก้าวหน้าแล้วมาพัฒนาใช้กับประเทศ จะเห็นได้ว่าตั้งแต่จีนเปิดประเทศและเริ่มทำการค้าขายกับประเทศต่างๆ จีนสามารถพัฒนาประเทศได้อย่างก้าวกระโดดมาก ส่วนหนึ่งก็มาจากเหตุผลนี้ คือจีนเรียนรู้และนำเอาเทคนิคด้านการบริหารจัดการของประเทศที่พัฒนาแล้วมาปรับใช้กับประเทศของตน จนมีเศรษฐกิจขนาดใหญ่อันดับสองของโลกได้ และอาเซียนเองเมื่อได้ค้าขายกับจีนแล้ว หากรู้จักเรียนรู้และนำมาปรับใช้ก็ จะได้ประโยชน์ตรงนี้จากจีนเช่นกัน

5. สรุปและอภิปรายผล

จากข้อมูลดังกล่าวสรุปได้ว่าสาเหตุหลักที่อาเซียนนำเข้าสินค้าจากจีนมาจากการที่ราคาสินค้าของจีนถูกกว่าสินค้าที่ผลิตในอาเซียนด้วยตนเอง รวมไปถึงประเทศอื่นๆ เช่น ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ไต้หวันฯ เนื่องจากมีต้นทุนการผลิตที่ถูกกว่า สินค้าจากจีนจึงค่อนข้างได้รับความนิยมในอาเซียน

เนื่องจากราคาถูก คุณภาพค่อนข้างดี โดยเฉพาะสิ่งทอของใช้รู้จักและเครื่องจักรการผลิต ดังจะเห็นในปัจจุบันโรงงานอุตสาหกรรมหันมาตั้งเครื่องจักรจากจีนจำนวนมาก

ส่วนสาเหตุหลักที่จีนนำเข้าสินค้าจากอาเซียนเนื่องมาจากจำนวนประชากรที่มีมากในประเทศจีน ทำให้ผลผลิตไม่เพียงพอต่อการบริโภค การพัฒนาประเทศเป็นประเทศอุตสาหกรรมและการที่จีนและอาเซียนมีทรัพยากรที่แตกต่างกัน

บรรณานุกรม

หนังสือและเอกสารตีพิมพ์ไทย

กรมอาเซียนกระทรวงการต่างประเทศ. (2556). **เราคืออาเซียนสู่ประชาคมอาเซียน2558**. กรุงเทพฯ.

กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์. (2541). **องค์การการค้าโลกและกลุ่มเศรษฐกิจระหว่างประเทศ**. กรุงเทพฯ.

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน(ASEAN Economic Community : AEC) .กรุงเทพฯ

กระทรวงต่างประเทศ. (2556). **ASEAN MINI Book**.กรุงเทพฯ: page maker.

นิมิตร จิวะสันติการ. (2528). **การค้าระหว่างประเทศ**. กรุงเทพฯ.

สมนึก แดงเจริญ.(2538).**ทฤษฎีและนโยบายการค้าระหว่างประเทศ**. กรุงเทพฯ.

สุภาภรณ์ อัครไชยชาญ(ผู้รวบรวม). (2556). **เอกสารประกอบรายวิชาการค้าและการลงทุน“การค้าระหว่างประเทศ**.

G.Haberler. (2520).**สำรวจทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์เนศ.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

กระทรวงพาณิชย์. 2554 **อาเซียน-จีน โอกาสประเทศไทย**. [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อวันที่ 25 มกราคม

2557. เข้าถึงจาก http://www2.moc.go.th/ewt_news.php?nid=5201

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. **อาเซียน-จีน : ปีที่ 21 บนเส้นทางการค้าทศวรรษหน้ากับการ**

เติบโต. [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อวันที่ 1 กันยายน 2556. เข้าถึงจาก

http://www.dtn.go.th/images/ASEAN_China_21th.pdf.

_____. 2551 **เขตการค้าเสรีอาเซียน - จีน (ASEAN - China Free Trade**

Agreement). [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อวันที่ 25 มกราคม 2557. เข้าถึงจาก

<http://www.thaifita.com/thaifita/Home/FTAbyCountry/tabid/53/ctl/detail/id/4/mid/480/usemastercontainer/true/Default.aspx>

คุณากร เหวิน. ปีตรมาศแรกปี 2556 การค้าระหว่างประเทศของจีนเติบโตร้อยละ13.4 การค้าจีน-

อาเซียนเติบโตร้อยละ15.[ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อวันที่ 1 กันยายน 2556. เข้าถึงจาก

[5http://www.thaibiz.net/th/news/detail.php?ID=13271](http://www.thaibiz.net/th/news/detail.php?ID=13271)

ณิชกานต์ ฉิน. 2555 การค้าระหว่างจีน-อาเซียนจีนเกินดุล 8,451 ล้านดอลลาร์สหรัฐ. [ออนไลน์].

เข้าถึงเมื่อวันที่ 1 กันยายน 2556. เข้าถึงจาก

[http://www.thaibizchina.com/thaibizchina/th/china-](http://www.thaibizchina.com/thaibizchina/th/china-economic-business/result.php?SECTION_ID=575&ELEMENT_ID=12549)

[economic-business/result.php?SECTION_ID=575&ELEMENT_ID=12549.](http://www.thaibizchina.com/thaibizchina/th/china-economic-business/result.php?SECTION_ID=575&ELEMENT_ID=12549)

_____. พล. จินคาคปี 2558 ยอดการค้าระหว่างจีน-อาเซียนทะลุ5 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐ.

[ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อวันที่ 1 กันยายน 2556. เข้าถึงจาก

[http://www.thaibiz.net/th/news/11883/99/.](http://www.thaibiz.net/th/news/11883/99/)

น้ำทิพย์ อรรถบวรพิศาล. 2556 เมล็ดพันธุ์แห่งความหวังกับมหกรรมสินค้าจีน-อาเซียน.

[ออนไลน์].เข้าถึง

เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2557. เข้าถึงจาก

<http://www.manager.co.th/china/viewnews.aspx?NewsID=9560000114820>

Nuttapong.การค้าระหว่างประเทศ.[ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อวันที่ 1 กันยายน 2556. เข้าถึงจาก

[http://megaclever.blogspot.com/2008/07/blog-post_8307.html.](http://megaclever.blogspot.com/2008/07/blog-post_8307.html)

